

دوستان را جز به دیدار تو هیچ آهنگ نیست
کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست
به همین دیده سر دیدن اقوامم نیست
آفرین گویی بر آن حضرت که ما را بار نیست

۱) گر تو را آهنگ وصل ما نباشد گو مباش
۲) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی!
۳) چشم از آن روز که برکردم و رویت دیدم
۴) ای نسیم صبح! اگر باز اتفاقی افتد

۷۰۶- تعداد جناس در کدام بیت، بیشتر است؟

رشته جان من از شمع رخت یافته تاب
گر میر نهد بندم و گر پیر دهد پند
خارم اندر پای و پا در گیل بماند
او از دم دود من دلسوخته در تاب

۱) چشمه چشم من از سرو قدت یافته آب
۲) تا جان بود، از مهر رخس برنکنم دل
۳) دل به دست یار و غم در دل بماند
۴) من با غم دل ساخته و سوخته در تب

۷۰۷- در کدام بیت، آرایه «جناس» بیشتر از ابیات دیگر به کار رفته است؟

آیین ماست سینه چو آینه داشتن
زهره شیر است مرا، زهره تابنده شدم
که از جهان ره و رسم سفر براندازم
پستی گرفت هفت من زین بلند جای

۱) کفر است در طریقت ما کینه داشتن
۲) دیده سیر است مرا، جان دلیر است مرا
۳) به یاد یار و دیار آن چنان بگریم زار
۴) نالم ز دل چو نای من اندر حصار نای

۷۰۸- در کدام بیت، آرایه «جناس تام» وجود ندارد؟

مستی آهو برش آهو شده
تنگ شکر در دهن تنگ داشت
هر آن را زاد، زاد از بهر کشتن
عطار به یک جو نخرد نافه چین را

۱) نرگس افسونگرش آهو شده
۲) گرچه سر عربده و جنگ داشت
۳) مشو دل‌بسته هستی که دوران
۴) گر چین سر زلف تو مشاطه گشاید

۷۰۹- در کدام بیت، «جناس تام» وجود ندارد؟

در زیر یکی توده رو «کم ترکوا» برخوان
تا روز جزا مست ز کیفیت دوشم
بگیر چنگ به چنگ اندر و غزل بسرای
حرفی است هر آتشی ز طومارم

۱) منگر که شه و میری، بنگر که همی میری
۲) دوش از در میخانه کشیدند به دوشم
۳) ای غزال سرای و غزل‌سرای بدیع!
۴) طومار ندامت است طبع من

۷۱۰- در همه ابیات، به‌جز بیت ..... «جناس تام» به کار رفته است.

که چندین گل‌اندام در خاک خفت
مستی آهو برش آهو شده
همی رو که از قید هستی رهی
برنبنند گر بترسد از خطر بازارگان

۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت
۲) نرگس افسونگرش آهو شده
۳) طریقی فرا پیش گیر و رهی
۴) از خطر خیزد خطر، زیرا که سود ده چهل

۷۱۱- در همه ابیات، به‌جز بیت ..... «جناس تام» دیده می‌شود.

به گرد لطف تو کی می‌رسد؟ فدای تو باد
که عاقبت برود هر که او ز مادر زاد
که حق هر آن‌چه جمال است و حسن بر تو نهاد
تو آن مبین که چو بلبل نمی‌کنم فریاد

۱) اگرچه باد صبا روح‌پرور است به لطف
۲) بیا و برگ سفر ساز و زاد ره برگیر
۳) بیا بیا بت رضوان غلام حور نهاد
۴) به گلستان رخت بلبل چو من نبود

۷۱۲- در کدام بیت، «جناس تام» به کار نرفته است؟

داد که تا خاکیان رهند ز بیداد
باری چو باری می‌کشم بر دوش هم بار شما
در معرضی که تخت سلیمان رود به باد
گر ندهی داد، داد از تو کند داد

۱) دادگر آسمان که داد بشر داد
۲) باری است سر بر دوش من خواهم فکندن بار من
۳) بادت به دست باشد اگر دل نهی به هیچ
۴) داد تو را داد تا که داد دهی تو

۷۱۳- در کدام بیت، «جناس تام» وجود دارد؟

یا مهر خویشتن ز دل ما به در بری
آن‌جا که باد زهره ندارد، خیر بری
پیغام دوستان بزرسانی بدان پری
ای غایب از نظر که به معنی برابری!

۱) یا دل به ما دهی چو دل ما به دست توست
۲) ای برق! اگر به گوشه آن بام بگذری
۳) ای مرغ! اگر پری به سر کوی آن صنم
۴) بازای کز صبوری و دوری بسوختیم

۷۱۴- در کدام بیت، آرایه «جناس تام» به کار نرفته است؟

به گدایی ز در میکده زادی طلبیم
کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست
فرستی دان که ز لب تا به دهان این همه نیست
چون من در آن دیار هزاران غریب هست

۱) زاد راه حرم وصل نداریم مگر
۲) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی!
۳) بر لب بحر فنا منتظریم ای ساقی!
۴) گر آمدم به کوی تو چندان غریب نیست

۷۱۵- در کدام گزینه، آرایه «جناس تام» وجود ندارد؟

دست آن مشاطه را باید جدا از شانه کرد
آید به گوش ناله نای و صغیر رود
دل روان شد از بدن، جان در پی‌اش
کجا روم که بگویم غم نهفته خود را!

۱) تار زلفت را جدا مشاطه گر از شانه کرد
۲) بر طرف رود چون بوزد باد بر درخت
۳) چون روان شد از برم عمر عزیز
۴) دو هفته شد که ندیدم مه دو هفته خود را

۶۱- آرایه جناس را در بیت‌های زیر بیابید و نام آن‌ها را بنویسید .

- (الف) گل سوری به دست باد بهار   سوی باده همی دهد پیغام
«خرفی سیستانی»
- (ب) شد آن زمانه که شعرش همه جهان بنوشت   شد آن زمانه که او شاعر خراسان بود
«رودکی»
- (پ) هست شایسته گر چت آمد خشم   طاق ابرو برای جفتی چشم
«سنایی»
- (ت) دیو پیش توست پیدا ، زو حذر بایدت کرد   چند نالی تو چو دیوانه ز دیو ناپدید
«ناصر خسرو»
- (ث) دولت عشق بین که چون از سر فخر و انتظار   گوشه تاج سلطنت می‌شکند گدای تو
«ماقظ»
- (ج) نهاده در ایوانش تختی ز عاج   بتی در وی از زر با طوق و تاج
«اسری طوسی»
- (چ) چنین است کیهان پر درد و رنج   چه نازی به نام و چه نازی به گنج
«فردوسی»
- (ح) شکر کند چرخ فلک ، از ملک و ملک و ملک   کز کرم و بخشش او روشن و شرمنده شدم
«مولوی»
- (خ) هر که زین گلشن لبی خندان تر از گل بایدش   خاطری فارغ ز عالم چون تو گل بایدش

۵۹۰. در کدام گزینه، جناس ناهمسان (اختلافی) وجود دارد؟

ورنه معلوم است کز حد می رود تقصیر ما
تواز مهر و ماه و من از مهر خاک
دانی طریق چیست؟ تحمل ز خوی دوست
رخ چون زرم زر آرد که به گرد گاز گردد

- ۱) هم مگر لطف تو گردد عذرخواه بندگان
- ۲) تو را روی زرد و مرا روی زرد
- ۳) صبرم ز روی دوست میسر نمی شود
- ۴) چو دو دست همچو بحر به کرم گهرفشان شد

۵۹۱. در کدام گزینه، جناس ناهمسان (اختلافی) وجود دارد؟

ما را سر نیاز بر آن آستان رسد
که دگر نه عشق خورشید و نه مهر ماه دارم
چون چنگ همیشه در خروش است
سرو من سوی جویبار نیامد

- ۱) منشین ز ره طیب که باید به کوی عشق
- ۲) چه شب است یارب امشب که ستاره ای بر آمد
- ۳) هر دل که به چنگ او در افتاد
- ۴) چشم من جویبار گشت ز گریه

۵۹۲. در همه گزینه ها، به جز گزینه ..... جناس ناهمسان (اختلافی) وجود دارد.

زاغ سیه بر دو بال غالیه آمیخته
گفتم که ماه من شو گفتا اگر بر آید
دو هزار در ز رحمت ز بهشت باز گردد
دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم

- ۱) چوک ز شاخ درخت خویشتن آویخته
- ۲) گفتم غم تو دارم گفتا غمت سر آید
- ۳) چو نظر کنی به بالا سوی آسمان اعلا
- ۴) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم

۵۹۳. در کدام گزینه، جناس ناهمسان (اختلافی) دیده می شود؟

تو شری، جز شرت نیاید پیش
از نفیرم مرد و زن نالیده اند
شیشه های روغن گل را بریخت
تا سختی کمان شما نیز بگذرد

- ۱) گفت: «اگر خیر است خیر اندیش
- ۲) کز نیستان تا مرا ببریده اند
- ۳) جست از صدر دکان سویی گریخت
- ۴) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم

۵۹۴. در همه گزینه ها، به جز گزینه ..... جناس ناهمسان (اختلافی) وجود دارد.

کمر بر میان، بادپایی به زیر
به خشم از جهان، روشنایی ببرد
درفشان چو خورشید شد، روی اوی
چنین گفت: کای شاه ترکان چین

- ۱) فرو آمد از دژ به کردار شیر
- ۲) سپهد، عنان، ازدها را سپرد
- ۳) رها شد ز بند زره، موی اوی
- ۴) چو سهراب را دید بر پشت زین

۵۹۵. در کدام گزینه، دو جناس ناهمسان (اختلافی) دیده می شود؟

که راضی نگردد به آزار کس
که عاقبت برود هر که او ز مادر زاد
همواره مرا کوی خرابات مقام است
دل پاک تو از آزار آزاد

- ۱) ملک را همین ملک پیرایه بس
- ۲) بیا و برگ سفر ساز و زاده برگیر
- ۳) تا گنج غمت در دل دیوانه مقیم است
- ۴) به جامت جوهر جان است و باشد

۵۹۶. در کدام گزینه، جناس ناهمسان و واژه آرایی دیده می شود؟

کایـن رشنـه از او نظـام دارد
می توان مینو از این بعد بخوانند آن را
گر زند بط بال خود بر یکدگر در زیر آب
کیست که تن چو جام می جمله دهن نمی کند

- ۱) سررشته جان به جام بگذار
- ۲) گرچه در عهد قدیمش همه مینو خواندند
- ۳) می جهد چون سنگ و آهن آتش از بال و پرش
- ۴) ساقی سیم ساق من گر همه درد می دهد

۵۹۷. در همه ابیات زیر، به جز بیت ..... جناس ناهمسان (اختلافی) به کار رفته است.

نه دگر امید دارد که رها شود ز بندت
ز تیغ تو بهرام بریان شود
چرا ساقی نمی گوید درودی؟
وفا گل بود، بر دشمن فشاندی

- ۱) دل هر که صید کردی نکشد سر از کمندت
- ۲) ز گرز تو خورشید گریان شود
- ۳) چرا مطرب نمی خواند سرودی؟
- ۴) جفا پل بود، بر عاشق شکستی

۶۰۷. در همه گزینیه‌ها جناس ناهمسان (حرکتی) به کار رفته است؛ به جز .....

- ۱) در دل ندهم ره پس از این مهر بتان را
  - ۲) گر کند نهی سکون امر تو در پست و بلند
  - ۳) نه هر مردی تواند کرد مردی
  - ۴) محو شو در یار همچون آینه یک روی باش
- مهر لب او بر در این خانه نهادیم
تا دم صبح نشور ای ملک انس و ملک
سوار شیردل پشت سپاه است
گرد خود کم گرد و دورویی مکن چون شانه‌ای

۶۰۸. در کدام گزینیه، جناس ناهمسان (افزایشی) وجود دارد؟

- ۱) امشب از این کوچه به دوشم برند
  - ۲) چشم تشنه چو کرده بود تباه
  - ۳) دید پر روغن دکان و جامه چرب
  - ۴) چون نداری ناخن دژنده، تیز
- گر هم از آن باده دهندم که دوش
آب ناداده کرد همّت راه
بر سرش زد، گشت طوطی کل ز ضرب
با ددان آن به که کم گیری ستیز

۶۰۹. در کدام گزینیه، جناس ناهمسان (افزایشی) وجود دارد؟

- ۱) صد هزاران این چنین اشباه بین
  - ۲) هر یکی بینا شود بر قدر خویش
  - ۳) تا ز حریفان حسد چشم بدی در نرسد
  - ۴) از یار گهن نمی‌کنی یاد
- فرقشان هفتاد ساله راه بین
بازیابد در حقیقت صدر خویش
کف به کف یار دهم، در کنف غار روم
این پیشه تو مبارکت باد

۶۱۰. در کدام گزینیه، جناس ناهمسان (افزایشی) دیده می‌شود؟

- ۱) یکی تیر الماس پیکان، چو آب
  - ۲) بزد بر بر و سینه اشکبوس
  - ۳) هست شکر بار یاقوت تو ای عیار یار
  - ۴) به خون، گر کشی خاک من، دشمن من
- نهاده بر او، چار پَر عقاب
سپهر آن زمان، دست او داد بوس
نیست کس رانزد آن یاقوت شکر بار، بار
بجوشد گل اندر گل از گلشن من

۶۱۱. در کدام گزینیه، جناس ناهمسان (افزایشی) دیده نمی‌شود؟

- ۱) ای اغزال سرای و غزل سرای بدیع
  - ۲) گروهی سر به سر گویای خاموش
  - ۳) ای کاش که بخت سازگاری کردی
  - ۴) شبم ز وصل تو چون روز اگر نخواهد شد
- بگیر چنگ به چنگ اندر و غزل بسرای
ولی چون بحر در بر کرده در جوش
با جور زمانه یار یاری کردی
ز هجر تو نشود کاشکی چو شب روزم

۶۱۲. در همه گزینیه‌ها، به استثنای گزینیه ..... جناس ناهمسان (افزایشی) دیده می‌شود.

- ۱) دور است سر آب از این بادیه هش‌دار
  - ۲) حس بی‌پایان او چندان که عاشق می‌کشد
  - ۳) نه وصل بماند و نه واصل
  - ۴) که ز رست مردم تو را و تو کانی
- تا غول بیابان نفریبید به سرایت
زمره دیگر به عشق از غیب سر بر می‌کنند
آن جا که خیال حیرت آمد
که از گوهر خویش می خون چکانی

۶۱۳. در کدام گزینیه، جناس ناهمسان (افزایشی) وجود ندارد؟

- ۱) اشک من رنگ شفق یافت ز بی‌مهری یار
  - ۲) چشم از آن روز که بر کردم و رویت دیدم
  - ۳) چه دل‌ها بردی ای ساقی به ساقی فتنه‌انگیزت
  - ۴) بشوی ای خردمند از آن دوست، دست
- طالع بی‌شفقت بین که در این کار چه کرد
به همین دیده سر دیدن اقوام نیست
دریغا بوسه چندی بر زرخدان دلاویزت
که با دشمنانت بود، هم‌نشست

۶۱۴. در کدام بیت، جناس ناهمسان (افزایشی) یافت می‌شود؟

- ۱) تو را گر دوستی با ما همین بود
  - ۲) هر چاه را دوباره به ماهی رساند و کرد
  - ۳) خیال زلف و رخت گر معاونت نکند
  - ۴) گر چه من خود ز عدم دل خوش و خندان زادم
- وفای ما و عهد ما همان است
مزد آن گرفت جان برادر که کرد کار
چگونه شام به صبح آورند و صبح به شام؟
عشق آموخت مرا شکل دگر خندیدن

۶۱۵. در کدام بیت، جناس ناهمسان (افزایشی) وجود دارد؟

- ۱) آخر از دست غمش چاک به دل خواهم زد
  - ۲) من از این جا به ملامت نروم
  - ۳) بر سر آنم که دگر ز دست برآید
  - ۴) من که باشم در آن حرم که صبا
- عاقبت از ستمش خاک به سر خواهم کرد
که من این جا به امید می‌گروم
دست به کاری زدم که غصه سرآید
پرده‌دار حریم حرمت اوست